

POSTERY

Spis treści

Delimitacja obszarów podatnych na zmiany klimatu w średnich miastach na przykładzie Mińska Mazowieckiego (Joanna Adamczyk i in.)	2
Potencjał świadczeń kulturowych krajobrazów priorytetowych województwa wielkopolskiego na przykładzie obszarów wiejskich (Weronika Spasówka, Sylwia Bródka)	3
Od fizjografii do zielonej infrastruktury – doświadczenia aplikacyjne zespołu planowania krajobrazu SGGW (Agata Cieszevska i in.)	4
Nowe czynniki antropogeniczne, zmieniające nasz krajobraz (Małgorzata Dudzińska)	5
Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta na przykładzie Brzezin (Sebastian Florczyk)	6
Czy żurek ma współrzędne? O kartowaniu dziedzictwa żywnościowego regionów (Alina Gerlée i in.)	7
Przystosowanie wybranych rezerwatów przyrody w miastach dla turystyki i rekreacji (Alicja Gonja, Aleksandra Jezierska – Thöle)	8
Wojnowo – wieś sztuki, kultury i historii: potencjał turystyczny (Bartosz Król)	9
Potencjał geoturystyczny wyspy Brač (Chorwacja) (Wojciech Maciejowski, Magdalena Kwiek)	10
Wykorzystanie narzędzia Google Earth Engine w analizach zmian użytkowania / pokrycia terenu na obszarach chronionych (Karol Majewski)	11
Przyrodnicze oraz kulturowe motywacje w turystyce sportowej (Ewa Malchrowicz-Mośko)	12
Znaczenie edukacji w rozwoju turystyki religijnej (Agnieszka Niezgoda, Ewa Markiewicz)	13
(Nie)znane i niedoceniane dziedzictwo kulturowe w krajobrazach przestrzeni turystycznej województwa lubuskiego (Iwona Miedzińska)	14
Zalesienia gruntów rolnych jako element planowania i kształtowania przestrzeni (Małgorzata Polna)	15
Krajobrazy priorytetowe województwa wielkopolskiego (Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego)	16
Propozycja standardów kształtowania zieleni śródpolnej w kontekście planów urzędniowo-rolnych (wprowadzenie do tematu) (Elżbieta Szopińska, Teresa Dzikowska)	17
Rozwiązania wspierające dostępność turystyki dla osób z niepełnosprawnościami (Aleksandra Werner)	18
Czasowe i przestrzenne przemiany krajobrazu kulturowego – źródła danych oraz metody ilościowe i jakościowe w badaniach relacji człowiek-przyroda. Wybrane studia przypadku (Maria Zachwatowicz)	19

Delimitacja obszarów podatnych na zmiany klimatu w średnich miastach na przykładzie Mińska Mazowieckiego

Autorzy: dr Joanna Adamczyk, dr Agnieszka Sosnowska, dr Joanna Adamczyk-Jabłońska, dr hab. Agata Cieszewska, dr hab. inż. Renata Giedych, dr hab. inż. Joanna Dudek-Klimiuk, dr inż. Gabriela Maksymiuk, SGGW w Warszawie; dr hab. Magdalena Kuchcik, prof. IGiPZ PAN; dr hab. inż. Dorota Puśłowska-Tyszewska, Politechnika Warszawska

Streszczenie posteru: Miejskie Plany Adaptacji to dokumenty strategiczne określające kierunki dostosowania przestrzeni miejskiej do zmiany klimatu. Duże miasta w Polsce (powyżej 100 tys. mieszkańców) są zobligowane do przygotowania takich dokumentów. Jednak problemy związane ze zmianami klimatu dotyczą również mniejszych miast. Mińsk Mazowiecki to średnie miasto (39,9 tys. mieszkańców) położone w powiązaniu z aglomeracją warszawską (odległość ok. 40 km). W mieście dominuje zabudowa jednorodzinna, jednak współcześnie obserwuje się intensywny rozwój zabudowy wielorodzinnej, wpływający na zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnych i w konsekwencji na zmniejszenie odporności miasta na efekty zmiany klimatu. Celem badań było wyznaczenie obszarów problemowych z perspektywy działań adaptacyjnych. W badaniach uwzględniono uwarunkowania środowiskowe: rzeźba terenu, podłoże, parametry klimatyczne, aspekty wodne oraz udział terenów biologicznie czynnych i nieprzepuszczalnych. Stwierdzono, że obszary problemowe w Mińsku Mazowieckim, w porównaniu do dużych miast występują na mniejszych obszarach, są to te same zjawiska, chociaż występuje znaczna różnica w ich skali i natężeniu. Wpływ ma na to historyczny rozwój średnich miast, w tym przewaga zabudowy jednorodzinnej. Zmiany w tkance miejskiej powodują zwiększenie wrażliwości miasta na efekty zmiany klimatu. Z tego względu delimitacja obszarów problemowych w średnich miastach jest istotna w zarządzaniu przestrzenią, a wdrożenie rozwiązań może wymagać mniejszych nakładów w zamian za lepsze rezultaty.

Potencjał świadczeń kulturowych krajobrazów priorytetowych województwa wielkopolskiego na przykładzie obszarów wiejskich

Autorzy: mgr Weronika Spasówka, dr hab. prof. UAM Sylwia Bródka, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Streszczenie posteru: Artykuł przedstawia wyniki oceny potencjału kulturowych usług ekosystemowych z zastosowaniem biofizycznych metod analizy krajobrazu. Ocenę przeprowadzono dla jednostek przestrzennych reprezentujących charakterystyczne typy krajobrazów wiejskich województwa wielkopolskiego, które zostały objęte ochroną prawną w ramach audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego. Badania oparto na systemie wskaźników pogrupowanych w sześć głównych kategorii świadczeń kulturowych: turystyka i rekreacja, system wiedzy i wartości poznawcze, dziedzictwo i różnorodność przyrodnicza, dziedzictwo i różnorodność kulturowa, walory estetyczno-widokowe oraz wartości duchowe i symboliczne. Wskaźniki analizują przyrodnicze, kulturowe i fizjonomiczne walory obszarów wiejskich, które zidentyfikowano na podstawie części diagnostycznej audytu krajobrazowego oraz własnych badań kameralnych i terenowych. Wyniki analiz wykazały, że krajobrazy priorytetowe odgrywają ważną rolę w kształtowaniu podaży usług kulturowych w skali regionalnej i lokalnej oraz wpływają na kierunki rozwoju obszarów recepcyjnych turystyki i rekreacji.

Od fizjografii do zielonej infrastruktury – doświadczenia aplikacyjne zespołu planowania krajobrazu SGGW

Autorzy: dr hab. Agata Cieszevska, dr hab. inż. Renata Giedych, dr inż. Gabriela Maksymiuk, dr Joanna Adamczyk-Jabłońska, dr hab. inż. Joanna Dudek-Klimiuk, dr Agnieszka Sosnowska, SGGW w Warszawie; dr inż. Przemysław Wolski, prof. dr hab. Barbara Szulczewska, IRMiR

Streszczenie posteru: Zespół planowania krajobrazu działający w Katedrze Architektury Krajobrazu SGGW od kilku dekad zajmuje się praktycznym zastosowaniem badań krajobrazowych, które stanowiły również istotny obszar działalności Profesora Daniela Sołowiej. Doświadczenia zespołu SGGW ewoluowały od opracowań fizjograficznych po ekofizjografię sporządzane dla m.in. obszaru metropolitalnego i województwa mazowieckiego, a także nowatorskie podejście do syntezy informacji o środowisku jakie przedstawia Atlas Ekofizjograficzny Warszawy. Znaczny obszar działania prac zespołu to plany ochrony parków krajobrazowych (głównie operaty krajobrazowe, planowania przestrzennego i turystyczne - 9 obszarów), praktyczną ochronę krajobrazu realizowano w Audycie krajobrazowym woj. śląskiego. Istotny był udział członków zespołu w pracach na rzecz kreowania nowej wizji Warszawy w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Wiele projektów zrealizowanych przez zespół bazowało na zaawansowanych analizach uwarunkowań środowiskowych i przyczyniło się do wdrażania początkowo systemu przyrodniczego miasta, a w kolejnych pracach zielonej infrastruktury, która obecnie stała się priorytetem w zrównoważonym rozwoju gmin. Zmiana podejścia do czynnika środowiskowego w planowaniu przestrzennym z elementu uwarunkowań po wyznacznik struktury funkcjonalno-przestrzennej nawiązuje do wyzwania adaptacji do zmiany klimatu. Ewolucja ta skłania do przemyślenia przyszłości opracowań ekofizjograficznych w kontekście nowych wyzwań i priorytetów planowania przestrzennego.

Nowe czynniki antropogeniczne, zmieniające nasz krajobraz

Autor: dr hab. inż. Małgorzata Dudzińska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Streszczenie posteru: Współczesny krajobraz ulega dynamicznym zmianom pod wpływem działalności człowieka. Jednym z coraz bardziej widocznych elementów są stacje bazowe telefonii komórkowej, które powstają w odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie na komunikację bezprzewodową. Infrastruktura telekomunikacyjna, obejmująca maszty i anteny, w coraz większym stopniu wpływa na przestrzeń zarówno miejską, jak i wiejską. Zjawisko to budzi dyskusje dotyczące jego wpływu na estetykę krajobrazu, środowisko oraz zdrowie ludzi. W posterze przedstawiono skalę tego procesu, jego konsekwencje oraz wyzwania związane z integracją stacji bazowych w przestrzeni publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem ujęcia regionalnego.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta na przykładzie Brzezin

Autor: mgr Sebastian Florczyk, Instytut Geodezji i Kartografii w Warszawie

Streszczenie posteru: Badania nad strukturą funkcjonalno-przestrzenną miast odgrywają bardzo ważną rolę w planowaniu przestrzennym. Dostarczają cennych informacji na temat rozkładu przestrzennego poszczególnych form użytkowania ziemi w tkance miejskiej. Szczegółowa analiza tego użytkowania pozwala ocenić, jak społeczność zarządza przestrzenią miejską, określić czynniki kształtujące rozmieszczenie podstawowych form użytkowania oraz zrozumieć relacje między funkcjami miejskimi. Duże znaczenie w tych badaniach mają zdjęcia użytkowania ziemi, zawierające istotne informacje o położeniu wybranych form użytkowania w obrębie tkanki miejskiej. Na ich bazie można opracować bilans użytkowania ziemi, wyznaczyć strefy funkcjonalno-przestrzenne miasta oraz wykresy ukazujące wpływ odległości od centrum na udział terenów zainwestowanych i niezainwestowanych.

Praca koncentruje się na wnikliwej analizie struktury funkcjonalno-przestrzennej Brzezin, położonych w granicach województwa łódzkiego, z wykorzystaniem zaawansowanych technik GIS. Przeprowadzone badania użytkowania ziemi miały na celu ocenę struktury zagospodarowania omawianego miasta oraz określenie czynników decydujących o lokalizacji terenów zajętych przez poszczególne funkcje.

Czy żurek ma współrzędne? O kartowaniu dziedzictwa żywnościowego regionów

Autorzy: dr Alina Gerlée, lic. Marta Grzywacz, dr hab. prof. UW Sylwia Kulczyk, dr hab. Marta Derek, Uniwersytet Warszawski

Streszczenie posteru: Na posterze przedstawione zostaną wstępne wyniki oraz dylematy kartowania żywności wpisanej na ministerialną Listę produktów tradycyjnych*. Lista obejmuje produkty z różnych kategorii (m.in. mięsne, mleczne, wyroby piekarnicze i cukiernicze, miody, warzywa i owoce, gotowe dania i potrawy) przypisane do województw. Część opisów zawiera także informację o bardziej szczegółowej lokalizacji – ograniczonej do miejscowości (jednej lub kilku) lub regionu / regionów. Rodzi to pewne wyzwania związane ze sposobem budowaniem bazy danych GIS i wizualizacji. Mapa produktów tradycyjnych, będąca wynikiem kartowania i pokazująca rejony o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa kulinarnego jest pierwszym etapem analiz w ramach projektu NCN OPUS 25 pt. "Linking people and nature in local heritage food. A social-ecological system approach". Cel pracy, jakim jest identyfikacja rejonów o dużym zagęszczeniu produktów regionalnych, wpisuje się także w założenia nowej Strategii Rozwoju Turystyki, w której turystyka kulinarna ma odgrywać istotną rolę.

* <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych>¹²

Przystosowanie wybranych rezerwatów przyrody w miastach dla turystyki i rekreacji

Autorzy: dr Alicja Gonia, dr hab. Aleksandra Jezierska – Thöle, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Streszczenie posteru: Trendy widoczne w turystyce miejskiej związane z rozwojem zrównoważonej turystyki wyraźnie wskazują na wzrost znaczenia w przestrzeni miejskiej terenów zielonych. Terenami przyrodniczymi w miastach, wpisującymi się w założenia turystyki zrównoważonej są rezerваты przyrody - obszary, których nadrzędnym celem jest ochrona cennego środowiska. Część z nich, zwłaszcza zlokalizowana w dużych miastach, wykorzystywana jest przez mieszkańców i turystów w celach rekreacyjnych. Celem artykułu jest dokonanie oceny przystosowania wybranych rezerwatów przyrody w wybranych miastach w Polsce dla turystyki i rekreacji. Do badań wybrano 16 rezerwatów położonych w 5 dużych miastach liczących powyżej 100 tys. mieszkańców: Gdańsk, Łódź, Poznań, Toruń, Warszawa. W celu określenia przystosowania rezerwatów do pełnienia funkcji turystycznej na podstawie zarządzeń i planów ochrony rezerwatów oraz dostępnych źródeł cyfrowych sprawdzono formalne zapisy dotyczące form i sposobów udostępnienia rezerwatów. Za pomocą inwentaryzacji terenowej sprawdzono, czy udostępnione w rezerwach obszary wyposażone są w podstawowe elementy zagospodarowania turystycznego sprzyjające poznawaniu przyrody, edukacji i zabezpieczające przyrodę chronioną w rezerwacie. Oceny atrakcyjności turystycznej rezerwatów i ich przydatności do rozwoju zrównoważonych form turystyki dokonano za pomocą waloryzacji rezerwatów przeprowadzonych metodą bonitacji. Syntetycznej oceny rezerwatów i podział na klasy atrakcyjności dokonano za pomocą wskaźnika waloryzacji. Wyniki badań wskazują na możliwość wykorzystywania wybranych rezerwatów w miastach do rozwoju zrównoważonych form turystyki aktywnej, zwłaszcza pieszej i rowerowej, turystyki edukacyjnej oraz aktywności związanych z codzienną rekreacją mieszkańców. Spośród 16 rezerwatów jeden posiada najwyższą klasę atrakcyjności, trzy rezerваты posiadają wysoką atrakcyjność, a w przypadku 7 rezerwatów atrakcyjność ocenioną jako średnią. Niska ocena w przypadku 5 rezerwatów związana jest głównie brakiem infrastruktury umożliwiającej przebywanie na terenie rezerwatów.

Wojnowo – wieś sztuki, kultury i historii: potencjał turystyczny

Autor: mgr Bartosz Król, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Streszczenie posteru: Wojnowo, malowniczo położona wieś w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich, stanowi unikalne połączenie historii, sztuki i kultury. Miejscowość znana jest z bogatego dziedzictwa staroobrzędowców, które pozostawiło trwałe ślady w postaci zabytków, takich jak klasztor starowierów i drewniana cerkiew. Wojnowo jest także miejscem inspirującym artystów, co widoczne jest w licznych plenerach artystycznych i inicjatywach kulturalnych. Wieś oferuje turystom możliwość poznania lokalnych tradycji, w tym rzemiosła i kuchni regionalnej.

Poster analizuje potencjał turystyczny Wojnowa, wskazując na rozwój turystyki kulturowej i historycznej jako kluczowy kierunek. Prezentuje atrakcje wsi, jej walory oraz propozycje zwiększenia atrakcyjności, takie jak organizacja tematycznych szlaków turystycznych czy rozwój infrastruktury dla odwiedzających. Wojnowo jawi się jako miejsce, które może przyciągnąć turystów poszukujących autentycznych doświadczeń i kontaktu z historią. Poster ma na celu ukazanie Wojnowa jako modelowego przykładu wykorzystania dziedzictwa kulturowego do rozwoju zrównoważonej turystyki w regionie.

Potencjał geoturystyczny wyspy Brač (Chorwacja)

Autorzy: dr hab. Wojciech Maciejowski, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, dr Magdalena Kwiek, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Streszczenie posteru: Chorwacka wyspa Brač jest trzecią pod względem wielkości wyspą kraju i największą wyspą środkowej Dalmacji. Najwyższe wzniesienie wyspy – Vidova gora (778 m n.p.m.), jest najwyższym szczytem spośród wszystkich wysp chorwackich. Podłoże wyspy budują utwory węglanowe (przede wszystkim wapienie, wapienie dolomityczne, dolomity) górnej kredy (gł. turon–senon) i paleogenu (gł. paleocen–eocen), monoklinalnie zapadające ku północy. Ponadto lokalnie spotyka się też utwory czwartorzędowe. Znaczne wyniesienie wyspy n.p.m., ciepły i wilgotny klimat ostatnich kilkunastu mln lat, spowodował degradację kompleksu skał na powierzchni. Silnie rozwinięte zjawiska krasowe uwarunkowały powstanie licznych jaskiń i podziemnych kavern. Okresowo i/lub epizodycznie płynące rzeki rozcięły węglanową płytę szeregiem głębokich dolin, co wpłynęło na powstanie dużych deniwelacji.

Dziedzictwo geologiczne i geologiczne wyspy stanowić może podstawę rozwoju geoturystyki – stosunkowo młodej formy turystyki, opartej na poznawaniu abiotycznych elementów przyrody i tych aspektów ludzkiej działalności, które bezpośrednio wykorzystują te zasoby.

Celem opracowania jest poznanie georóżnorodności obszaru wyspy, czyli identyfikacja form i obiektów dziedzictwa Ziemi, które można uznać za geostanowiska (np. odsłonięcia lokalnych skał czy struktur tektonicznych, formy terenu – np. leje krasowe, ostańce czy jaskinie, źródła, progi wodospadów, odkrywki glebowe, ściany kamieniołomów jako przejaw działalności górniczej, obiekty kamiennej architektury, lokalny krajobraz kulturowy oparty o tutejsze skały), a także wstępne określenie potencjału geoturystycznego. Pilotażowe badania terenowe prowadzono w roku 2024.

Wykorzystanie narzędzia Google Earth Engine w analizach zmian użytkowania / pokrycia terenu na obszarach chronionych

Autor: dr Karol Majewski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Streszczenie posteru: Google Earth Engine stanowi zaawansowane narzędzie analityczne działające w chmurze obliczeniowej, pozwalające na wykorzystanie ogromnych zbiorów danych (przede wszystkim teledetekcyjnych) w analizach przestrzennych. Platforma ta jest coraz powszechniej wykorzystywana w badaniach środowiskowych, w szczególności w monitorowaniu kierunków i dynamiki zmian zachodzących na powierzchni Ziemi. Dzięki dostępowi poprzez tę platformę do ogromnych zasobów nie tylko samych danych satelitarnych ale i zasobów obliczeniowych oraz gotowych algorytmów przetwarzania danych przestrzennych, możliwe jest prowadzenie efektywnych analiz obejmujących swoim zasięgiem znaczne obszary Ziemi (w tym również w skali globalnej) oraz długie szeregi czasowe danych. Na posterze przedstawiona zostanie metodyka oraz wyniki przykładowych analiz zmian użytkowania / pokrycia terenu z wykorzystaniem Google Earth Engine na terenie parków krajobrazowych w Polsce.

Przyrodnicze oraz kulturowe motywacje w turystyce sportowej

Autor: dr hab. prof. AWF Ewa Malchrowicz-Mośko, Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie

Streszczenie posteru: Bieganie rekreacyjne, zarówno po drogach ulicznych, jak i w górach, jest jedną z najczęściej uprawianych aktywności fizycznych na świecie, dlatego motywacje stojące za uczestnictwem zostały dość szeroko opisane w literaturze. Jednak motywacje kulturowe i przyrodnicze stojące za tymi sportowcami, którzy podróżują do innych krajów, aby rywalizować, nie zostały jeszcze odpowiednio omówione. Celem tego badania jest analiza motywacji turystów sportowych i porównanie motywacji, które sprawiają, że biegacze górscy i biegacze miejscy rywalizują w masowych imprezach sportowych. Przeprowadzono badanie przekrojowe z udziałem łącznie 244 sportowców, podzielonych na grupę maratończyków miejskich ($N = 118$) i grupę biegaczy górskich ultramaratonów ($N = 126$). Sportowcy wypełnili Skalę Motywacji Turystyki Sportowej (Sport Tourism Motivation Scale), składającą się z 37 pozycji i dziewięciu wymiarów, za pośrednictwem ankiety. Uczestnikom zadawano pytania dotyczące ich wieku, doświadczenia w bieganiu, odległości km do wydarzeń biegowych, liczby noclegów w hotelach i wolontariatu. Wyniki pokazały, że istniały statystycznie istotne różnice w czterech z dziewięciu wymiarów STMS między motywacjami biegaczy miejskich i górskich, a także różnice statystyczne stwierdzono w niektórych wymiarach skali związanych z płcią uczestników, wiekiem, doświadczeniem biegowym, liczbą noclegów w hotelu, odległością podróży i wolontariatem. Podsumowując, powody, dla których biegacze biorą udział w biegach górskich i miejskich, są różne; podobnie, niektóre zmienne społeczno-demograficzne powinny być brane pod uwagę podczas organizowania takich wydarzeń sportowych w sposób zrównoważony, aby zapewnić organizatorom najbardziej odpowiednie informacje i przyciągnąć jak najwięcej uczestników.

Znaczenie edukacji w rozwoju turystyki religijnej

Autorzy: dr hab. prof. UEP Agnieszka Niezgoda, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu; dr Ewa Markiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Streszczenie posteru:

Wystąpienie prezentuje wyniki badań międzynarodowych dziewięciu partnerów z siedmiu krajów (Polska, Hiszpania, Grecja, Włochy, Portugalia, Rumunia, Bułgaria), których celem było określenie znaczenia edukacji na temat turystyki religijnej dla rozwoju lokalnego poprzez kształtowanie zintegrowanego produktu turystycznego. W takim ujęciu ważnego znaczenia nabiera kształcenie i współpraca w zakresie turystyki religijnej, osób które mogą być zarówno turystami, jak też pracownikami sfery podaży turystycznej. Do tej drugiej grupy należą:

- organizatorzy turystyki,
- przewodnicy turystyczni,
- gestorzy bazy gastronomicznej i hotelowej,
- osoby zarządzające miejscem kultu i sanktuariami,
- osoby duchowne z którymi ma kontakt turysta.

Badania wykazały, że edukacja odgrywa również istotną rolę w tworzeniu produktu turystyki religijnej zgodnego z potrzebami turystów. Zauważono jednak, że przyjazdy do miejsca kultu nie wynikają jedynie z zainteresowania religią. Wykazano, że motywy turystyki religijnej wpisują się w zakres turystyki kulturowej, w której podstawową rolę odgrywa edukacja. Ważne staje się zrozumienie szerokich procesów kształtowania działań promocyjnych zachęcających do przyjazdu różne segmenty potencjalnych nabywców. Ponieważ turyści korzystają z różnych usług zrozumienie istoty turystyki religijnej powinno dotyczyć tych wszystkich grup usługodawców, którzy mają kontakt z turystami.

(Nie)znane i niedoceniane dziedzictwo kulturowe w krajobrazach przestrzeni turystycznej województwa lubuskiego

Autor: dr Iwona Miedzińska, Uniwersytet Zielonogórski

Streszczenie posteru: Krajobrazy obserwowane w przestrzeni turystycznej są zarówno efektem przekształceń środowiska naturalnego, jak i odwzorowaniem historii identyfikowanej jako obiektywne, obecne w krajobrazach artefakty, identyfikowane jako nośniki pamięci. Są rzeczywistością geograficzno-psychologiczną, określaną poprzez ludzkie postrzeganie. Województwo lubuskie będąc administracyjną jednostką systemu terytorialnego reprezentuje obszar pogranicza o wyjątkowym poziomie skomplikowania przeszłości. W badaniach podjęto próbę ukazania problemu niewykorzystanego dziedzictwa kulturowego obecnego w krajobrazach przestrzeni turystycznej województwa lubuskiego, odwołując się do dziedzictwa wywołującego dysonans (dissonant heritage), dziedzictwa kłopotliwego, niedocenianego, a także niezauważanego.

Zalesienia gruntów rolnych jako element planowania i kształtowania przestrzeni

Autor: dr Małgorzata Polna, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Streszczenie posteru: Zalesienia gruntów rolnych stanowią ważny element polityki rolnej, środowiskowej i przestrzennego zagospodarowania kraju. Właściwe sterowanie procesem zalesień wymaga doboru odpowiednich narzędzi. Stąd też w Instytucie Badawczym Leśnictwa opracowano Krajowy Program Zwiększania Lesistości Kraju (KPZL), który został przyjęty do realizacji w 1995 r., a następnie zmodyfikowany w 2002 r. Określono w nim potrzeby zalesieniowe gmin wynikające z uwarunkowań przyrodniczych. KPZL jest dokumentem określającym zarówno wielkość i rozmieszczenie zalesień, jak i planem zalesienia kraju członkowskiego Unii Europejskiej.

Celem posteru jest określenie roli zalesień w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni w Polsce. Jego realizacja polega na zbadaniu zależności pomiędzy poziomem preferencji zalesieniowych gmin wiejskich a rozmieszczeniem zalesień. Stąd też przedstawiono skalę, natężenie oraz zróżnicowanie przestrzenne zalesień gruntów rolnych w latach 2002-2020. Analiza preferencji zalesieniowych pozwoli stwierdzić, czy wykonane zalesienia wpisują się w istniejące potrzeby zalesieniowe gmin wiejskich, a tym samym czy rozmieszczenie zalesień jest optymalne z punktu widzenia kształtowania struktury krajobrazu. Przyrodnicze walory obszarów wiejskich stanowią istotny czynnik ich rozwoju. Nie zawsze jednak ich rola jest dostrzegana i doceniana.

Krajobrazy priorytetowe województwa wielkopolskiego

Autor: Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego

Streszczenie posteru: Audyt krajobrazowy to nowe narzędzie ochrony i kształtowania krajobrazu, którego sporządzenie należy do obowiązków samorządów województw. W dokumencie tym identyfikuje się krajobrazy na obszarze całego województwa – w jego granicach administracyjnych, następnie dokonuje się charakterystyki krajobrazów i ich oceny oraz określa się krajobrazy priorytetowe. Dla krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów we wskazanych formach ochrony prawnej, formułuje się ustalenia w postaci rekomendacji i wniosków.

Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego został przyjęty jako pierwszy w kraju, przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku. Na terenie województwa wielkopolskiego, spośród zidentyfikowanych 2486 krajobrazów, wytypowano 120 krajobrazów priorytetowych, co stanowi 4,8% liczby wszystkich krajobrazów. Krajobrazy priorytetowe zostały wyróżnione w 11 typach i 24 podtypach. Ich łączna powierzchnia to 4,7% powierzchni województwa wielkopolskiego. Najwięcej krajobrazów priorytetowych reprezentuje grupę krajobrazów przyrodniczo-kulturowych – 56 obszarów, krajobrazy przyrodnicze to 31 obszarów, natomiast grupę krajobrazów kulturowych stanowią 33 krajobrazy.

Audyt krajobrazowy jest jednym z instrumentów prawnych będącym elementem systemu planowania przestrzennego. Jest to drugi obok planu zagospodarowania przestrzennego województwa akt planistyczny sporządzany na szczeblu wojewódzkim. Nie jest to jednak akt prawa miejscowego, pomimo obowiązku jego sporządzenia dla obszaru całego województwa i uchwalenia przez sejmik województwa. Dokument nie zawiera norm powszechnie obowiązujących, które mogłyby stanowić podstawę decyzji administracyjnych. Zapisy audytu krajobrazowego mają natomiast wpływ na akty prawne, dokumenty planistyczne oraz działania podejmowane przez jednostki samorządu terytorialnego.

Propozycja standardów kształtowania zieleni śródpolnej w kontekście planów urządzeniowo-rolnych (wprowadzenie do tematu)

Autor: dr Elżbieta Szopińska, dr inż. Teresa Dzikowska, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Streszczenie posteru: Zielen śródpolna stanowi stały element krajobrazu terenów rolniczych. Do najbardziej czytelnych w przestrzeni należą układy zbudowane z roślin wyższych, zdrewniałych (drzew i krzewów), jednak w ocenie cech swoistych krajobrazów rolniczych ważne miejsce stanowią również pasma zieleni niskiej (miedze). Korzyści jakie tego typu tereny zieleni przynoszą środowisku, są bardzo dobrze poznane i udokumentowane, poparte licznymi badaniami. Dotyczą nie tylko czynników biotycznych, ale i abiotycznych (m.in. zapobieganie erozji wietrznej, ochrona zasobów wód gruntowych itp.)

Obserwowane w ostatnich latach zmiany w krajobrazie terenów rolniczych wskazują na zanikanie, a wręcz likwidację pasm zieleni śródpolnej. W kalkulacjach ekonomicznych związanych z procesem scalania gruntów, aspekty przyrodniczego i społecznego znaczenia pasm zieleni śródpolnej traktowane są marginalnie. Zjawisko to stanowi sprzeczność z obowiązkami jakie wymienione są w dokumentach strategicznych związanych z planami urządzeniowo-rolnymi.

Stan faktyczny zasobów zieleni śródpolnej, w ujęciu krajobrazowym i ekologicznym, wskazuje na konieczność wdrażania zasad – standardów, określających minimalne wskaźniki powierzchni oraz formy zieleni śródpolnej, jako narzędzia wspierającego plany urządzeniowo-rolne.

Rozwiązania wspierające dostępność turystyki dla osób z niepełnosprawnościami

Autor: mgr Aleksandra Werner, Uniwersytet Szczeciński

Streszczenie posteru: Celem badań była identyfikacja rozwiązań stanowiących wsparcie przy wyjazdach turystycznych osób z niepełnosprawnościami (N=643). Badania własne wykazały, że najczęściej stosowane rozwiązania to te o relatywnie niskich kosztach implementacji, które nie wymagają zaawansowanej infrastruktury, np.: dostępne napisy w wideomateriałach (59%), audiodeskrypcja (58%), kompetentny personel (57%), obsługa przez chatboty (55%) czy makiety i mapy przestrzenne (54%). Z kolei rozwiązania wymagające większych inwestycji, takie jak asystujące roboty (24%), cyfrowo aktywowany transport (32%) czy systemy śledzenia pomagające w nawigacji (48%), wciąż pozostają w fazie ograniczonego wdrażania.

Analizując te same rozwiązania w podziale w na niepełnosprawność fizyczną, wzrokową oraz słuchową zauważyć można pewne zróżnicowanie. Osoby z niepełnosprawnością fizyczną mają szeroki dostęp do różnych rozwiązań wspierających, z wyjątkiem asystujących robotów (22%), których niska dostępność wynika z wysokich kosztów i ograniczeń wdrożeniowych. Dla osób z niepełnosprawnością słuchową najczęściej dostępne są rozwiązania i technologie usprawniające komunikację, jak kompetentny personel (58%) i chatboty (49%), jednak niski poziom dostępności pętli indukcyjnej (34%) wskazuje na pewne bariery technologiczne. Osoby z niepełnosprawnością wzroku korzystają z napisów (66%), audiodeskrypcji (62%) i systemów śledzenia nawigacyjnego (52%), które są kluczowe w kompensacji ograniczeń percepcyjnych, przy czym asystujące roboty pozostają najmniej dostępną technologią (25%) dla wszystkich grup.

Kluczowym wyzwaniem pozostaje nie tylko wdrażanie innowacji, ale również ich integracja z istniejącą infrastrukturą oraz dostosowanie do rzeczywistych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Czasowe i przestrzenne przemiany krajobrazu kulturowego – źródła danych oraz metody ilościowe i jakościowe w badaniach relacji człowiek-przyroda. Wybrane studia przypadku

Autor: dr Maria Zachwatowicz, Uniwersytet Warszawski

Streszczenie posteru: Rozpoznanie głównych kierunków wieloletnich zmian struktury krajobrazu wymaga rozważenia wielu elementów systemu społeczno-ekologicznego. Przedstawiono zarys dwóch studiów przypadku, dotyczących ilościowych i jakościowych badań nad przemianami krajobrazów kulturowych, w ujęciu czasowo-przestrzennym. Ilościowe uwzględnienie wszystkich czynników sprawczych jest utrudnione nie tylko ze względu na ograniczoną dostępność niektórych danych wejściowych, ale także w związku z niepełną znajomością natury powiązań, specyficznych sprzężeń zwrotnych i wzorców przestrzennych w krajobrazie. Nieodzowne jest więc integrowanie ich z innymi metodami wnioskowania, w tym z podejściami jakościowymi. Przedstawiono zintegrowane podejście do badań historyczno-ekologicznych, realizowanych przez przyrodników i badaczy społecznych, uwzględniające: kartowania terenowe, kwerendy materiałów archiwalnych (kartograficznych, teledetekcyjnych, katastralnych, źródeł pisanych), użycie narzędzi geostatystycznych i GIS, analizy percepcji społecznej. Działania te służą rekonstrukcjom historycznym, określaniu relacji między wieloletnią dynamiką krajobrazu a cechami wybranych bio- i geokomponentów oraz identyfikacji i interpretacji kontekstu społecznego i kulturowego.